

Komentar in karta: 1/87 SLA V486 'mrzlica'

Mojca Horvat

1. Gradivo

Za pomen 'drgetanje (mišic) z občutkom mraza pred naglim povišanjem telesne temperature', knj. *mrzlica* (*ř*), so v gradivu zapisani leksemi, ki jih glede na motivacijo lahko razdelimo v dve skupini: leksemi, povezani z 'občutkom mraza' (*mrzlica*, *mrzlina*, *mrzlotres*, *mraz*, *mrazčalica*, *zima*, *zimica*, *trešljika*, *trešika*, *trešovka*) in leksemi, povezani z 'občutkom vročine' (*vročina*, *vročinska bolezen*, *ogenj*, *ognjenica*, *ica*), medtem ko imajo lahko nekateri prevzeti leksemi (*fiber*, *febra*, *fier-*) v izvornih jezikih oba pomena. Glede na omenjeno merilo sta iz obeh skupin izvzeta leksema *kobilce* in *malarija*. Poleg navedenih leksemov je v gradivu zabeleženih tudi precej zvez samostalnika z glagolom (*mrzlica trese*, *mraz trese*, *malarija trese*, *trešljika steplje*, *trešljika trese*, *trešljika tare*, *zima tare*, *zima stepa*, *zima trese*, *mrzlina me trese*).

2. Morfološka analiza

mrzlica < **m̥brz-l-ic-a* ← **m̥brz-l-ɔ* 'mrzel' < **m̥brz-ti*, **m̥brz-nɔ-ti* 'postati mrzlo, zmrzniti'

mrzlina < **m̥brz-l-in-a*

mrzlotres < **m̥brz-l-o-trɛs-ɔ* ← **m̥brz-l-ɔ* + **trɛs-ti* 'tresti'

mraz < **morz-ɔ* 'mraz'

mrazčalica < **morz-ɔč-a-l-ic-a* ← **morz-ɔč-a-l-ɔ* ← **morz-ɔč-a-ti*
< **morz-ɔk-ɔ*

mraznica < **morz-ɔn-ic-a*

zmraznica < **s̥ɔ-morz-ɔn-ic-a*

zima < **zim-a*

zimica < **zim-ic-a*

trešljika < **trɛs-l-ik-a* ← **trɛs-l-ɔ* ← **trɛs-ti* 'tresti'

trešika < **trɛs-ik-a*, morda tudi **trɛs-l-ik-a*

trešljica < **trɛs-l-ic-a*

trešljovka < **trɛs-ĭ-ov-ɔk-a*

kobilce < **kob-i-dl-ɔc-e* < **kob-i-dl-o* < **kob-i-ti* (do pomenskega stika med 'kobilica' in 'mrzlica' je verjetno prišlo preko pomena 'tresti (se)'; prim. npr. got. *pramstei* 'kobilica' < **trems-* 'tresti', ESSJ 4: 221)

vročina < **v̥br-ɔf-in-a* < **v̥br-y*, tož. ed. m **v̥br-ɔf-ɔ* 'vroč' ← **v̥br-ɛ-ti*, **v̥br-ɔ* 'vreti'

vročinska bolezen < **v̥br-ɔf-in-ɔsk-a-(j-a)* *bol-ɛ-zn-ɔ* ← **v̥br-ɔf-in-ɔsk-ɔ*
(← **v̥br-ɔf-in-a*) + **bol-ɛ-zn-ɔ*